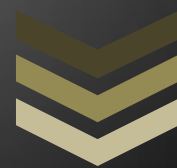

Οικιακή Οικονομία Γ' Λυκείου

Θεματική Ενότητα 6: Τα οικονομικά της οικογένειας

Λύσεις ασκήσεων

Φύλλο εργασίας 1: Οικονομικές ανάγκες

1. Συμφωνείτε με την ακόλουθη δήλωση; Δικαιολογήστε την απάντησή σας. «Οικονομική ανάγκη είναι το δυσάρεστο συναίσθημα που προκαλείται από την έλλειψη συγκεκριμένου υλικού ή άυλου αγαθού».

Συμφωνώ με την πιο πάνω δήλωση, αφού για την ικανοποίηση των οικονομικών αναγκών είναι απαραίτητη η χρήση οικονομικών αγαθών τα οποία προέκυψαν ως αποτέλεσμα της παραγωγικής διαδικασίας. Αυτά μπορεί να είναι είτε υλικά είτε άυλα.

2. α) Ποιες είναι οι ιδιότητες των οικονομικών αναγκών;

Οι ιδιότητες των οικονομικών αναγκών είναι:

- *Η εξέλιξη των αναγκών αναφέρεται στη διαφοροποίηση των αγαθών που χρησιμοποιούνται για την ικανοποίησή τους, π.χ. η θέρμανση με πετρέλαιο ικανοποιεί την ίδια ανάγκη που πριν από μερικά χρόνια ικανοποιούσε η χρήση κάρβουνου και ξύλων.*
- *Ο πολλαπλασιασμός αναφέρεται στη δημιουργία νέων αναγκών, π.χ. η επιθυμία απόκτησης κινητού τηλεφώνου εκφράζει την ύπαρξη ανάγκης που δεν υπήρχε πριν από τριάντα χρόνια.*
- *Ο προσωρινός κορεσμός αναφέρεται στην προσωρινή ικανοποίηση των αναγκών, η οποία επέρχεται βαθμιαία. Όσο η ανάγκη ικανοποιείται, τόσο η έντασή της μειώνεται. Έτσι, σε κάποιο σημείο θα επέλθει ο κορεσμός, δηλαδή η πλήρης ικανοποίησή της. Όμως η ικανοποίηση (κορεσμός) της ανάγκης είναι προσωρινή και θα παρουσιαστεί πάλι μετά από κάποιο χρονικό διάστημα ανάλογα με το είδος της.*

2. β) Με βάση τις απαντήσεις σας στο α' ερώτημα, να σημειώσετε σε ποια ιδιότητα των οικονομικών αναγκών αναφέρεται το κάθε παράδειγμα;

➤ Κινητό τηλέφωνο	<i>πολλαπλασιασμός</i>
➤ 1 ποτήρι νερό	<i>προσωρινός κορεσμός</i>
➤ Θέρμανση με καλοριφέρ	<i>εξέλιξη των αναγκών</i>
➤ Τηλεόραση με δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο (Smart TV)	<i>εξέλιξη των αναγκών</i>
➤ Σνακ	<i>προσωρινός κορεσμός</i>
➤ Σιδερόπρεσα	<i>εξέλιξη των αναγκών</i>
➤ Bluetooth αυτοκινήτου	<i>πολλαπλασιασμός</i>

2. γ) Να ερευνήσετε στο διαδίκτυο και να καταγράψετε τους βασικούς λόγους που συντελούν στον πολλαπλασιασμό και την εξέλιξη των αναγκών.

Οι βασικοί λόγοι που συντελούν στον πολλαπλασιασμό και την εξέλιξη των αναγκών είναι:

1. *Η τεχνολογία. Αποτέλεσμα της τεχνολογικής προόδου είναι η συνεχής ανακάλυψη νέων προϊόντων. Από τα νέα αυτά προϊόντα, άλλα καλύπτουν περισσότερο ικανοποιητικά τις ήδη υπάρχουσες ανάγκες, όπως η ηλεκτρονική φωτογραφική μηχανή, και άλλα δημιουργούν νέες ανάγκες, όπως ο ηλεκτρονικός υπολογιστής.*

- II. Η μίμηση. Η έμφυτη τάση των ανθρώπων να μιμούνται τους άλλους συντελεί στη δημιουργία νέων αναγκών. Για παράδειγμα, η κατανάλωση χριστουγεννιάτικων δέντρων στη χώρα μας είναι αποτέλεσμα μίμησης εθίμου άλλης χώρας.
- III. Η συνήθεια. Η τάση των ανθρώπων να ζητούν την επανάληψη μιας απόλαυσης από τη χρησιμοποίηση ενός αγαθού οδηγεί τελικά στην ανάγκη γι' αυτό το αγαθό. Οι άνθρωποι συνηθίζουν εύκολα σε νέα προϊόντα, όταν τα χρησιμοποιήσουν αρκετές φορές. Ακούμε συχνά την έκφραση "το συνήθισα και μου έγινε ανάγκη".
- IV. Η διαφήμιση. Η διαφήμιση επιδρά ψυχολογικά στον καταναλωτή και του δημιουργεί την επιθυμία απόκτησης αγαθών, δηλαδή δημιουργία αναγκών που διαφορετικά δε θα υπήρχαν. Η τεράστια ανάπτυξη των μέσων μαζικής επικοινωνίας και κυρίως η τηλεόραση έδωσαν στη διαφήμιση τη δυνατότητα να πλησιάσει τον καταναλωτή, ανεξάρτητα από ηλικία, και να του «επιβάλει» νέα προϊόντα, αυξάνοντας τις ανάγκες του και οδηγώντας τον σε «υπερκατανάλωση»

Φύλλο εργασίας 2: Τρόποι πληρωμής

1. Συμπληρώστε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις

Τρόποι πληρωμής	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<p>Πιστωτική κάρτα Η κάρτα αυτή παρέχει στον καταναλωτή πιστωτικό όριο, δηλαδή χρηματικό ποσό, το οποίο ο καταναλωτής δεν μπορεί να ξεπεράσει με τις αγορές του. Αν το ποσό ξοφληθεί αμέσως, με την παραλαβή του λογαριασμού της πιστωτικής κάρτας, τότε δεν χρεώνονται τόκοι</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ευκολία στη συναλλαγή. - Δυνατότητα πίστωσης. - Δυνατότητα αγορών μέσω διαδικτύου - Διεθνής αποδοχή. 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρασύρει σε υπερκατανάλωση ή και σε κατανάλωση πέρα από τις δυνατότητες του καταναλωτή. - Σχετικά υψηλό επιτόκιο.
<p>Χρεωστική κάρτα Συνδέεται με τον τραπεζικό λογαριασμό του καταναλωτή και δεν δίνεται η δυνατότητα πίστωσης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ευκολία στη συναλλαγή - Δυνατότητα αγορών μέσω διαδικτύου. - Δεν παρασύρει σε κατανάλωση πέρα από τις δυνατότητές του καταναλωτή. 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρασύρει σε υπερκατανάλωση. - Κίνδυνος χρέωσης από τρίτους.
<p>Προπληρωμένη κάρτα Η κάρτα αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όσα λεφτά έχουν εκ των προτέρων κατατεθεί στον λογαριασμό της από τον ιδιοκτήτη της.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ευκολία στη συναλλαγή. - Δυνατότητα αγορών μέσω διαδικτύου - Δεν παρασύρει σε κατανάλωση πέρα από τις δυνατότητές του καταναλωτή. - Δεν υπάρχει η πιθανότητα πρόσβασης σε συνδεδεμένο λογαριασμό τράπεζας από τρίτους. 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρασύρει σε υπερκατανάλωση. - Χρέωση συνδρομής και έκδοσης. - Κίνδυνος χρέωσης από τρίτους.

2. Εσείς γνωρίζετε πως να συμπληρώνετε σωστά μια επιταγή;

α) Να συμπληρώσετε σωστά το πιο κάτω δείγμα επιταγής σύμφωνα με τις ακόλουθες οδηγίες: Ο κος Γιώργος Γεωργίου δίνει εντολή στην τράπεζά του να πληρώσει στην κα Ελένη Αντωνίου το ποσό των € 150 ευρώ.

8
Ελευθερίας 15
2008 Λευκωσία, Κύπρος

60-09-50

Ημερ.
Date

Πληρώστε
Pay

€ , €

Ευρώ
Euro

Account Payee

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Υπογραφή(ς)/Signature(s)

110000
Cheque No.

Branch Sort Code

Account No.

Transaction Code

110000 1136 6009501 88339911 01

β) Να περιγράψετε την διαδικασία που απαιτείται για να πάρει τα 150 ευρώ στα «χέρια» της η κα Ελένη.

Όταν η επιταγή παρουσιαστεί για πληρωμή στην τράπεζα του εκδότη (του κου Γεωργίου), γίνεται αυτόματη αφαίρεση του ποσού που αναγράφεται (150 €), από τον λογαριασμό του. Στην περίπτωση που η κα Ελένη παρουσιάσει την συγκεκριμένη επιταγή για πληρωμή σε διαφορετική τράπεζα από αυτή του εκδότη, θα πρέπει να την καταθέσει σε δικό της λογαριασμό. Αυτό γιατί χρειάζονται ορισμένες εργάσιμες μέρες για να «ξεκαθαρίσει» η επιταγή. Δηλαδή να είναι διαθέσιμα τα 150 € στον λογαριασμό της, τα οποία θα εμβάσει η τράπεζα του κου Γεωργίου στην τράπεζα της κας Ελένης.

γ) Με ποιον άλλον τρόπο θα μπορούσε να πληρώσει ο κος Γεωργίου την κα Αντωνίου σε περίπτωση που η τελευταία δεν αποδεχόταν την επιταγή ως τρόπο πληρωμής.

Ο κος Γεωργίου θα μπορούσε να πληρώσει την κα Αντωνίου με μετρητά.

δ) Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι η κα Αντωνίου ενδέχεται να μην αποδεχτεί την επιταγή ως τρόπο πληρωμής. Να αναφέρετε τουλάχιστον δυο (2) λόγους.

Μπορεί να μην αποδεχθεί την επιταγή ως τρόπο πληρωμής επειδή:

- *Απαιτείται σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι να πραγματοποιηθεί η πληρωμή ειδικά στην περίπτωση που συνεργάζεται με άλλη τράπεζα.*
- *Μπορεί η επιταγή του κου Γεωργίου να είναι ακάλυπτη. Δηλαδή το ποσό να υπερβαίνει τα χρήματα του τρεχούμενου του λογαριασμού.*

ε) Να αναφέρετε δυο (2) πλεονεκτήματα και δυο (2) μειονεκτήματα των τρόπων πληρωμής που αναφέρθηκαν στα πιο πάνω ερωτήματα.

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
1^{ος} τρόπος πληρωμής: Επιταγή	<ul style="list-style-type: none"> - Επιτρέπει τις συναλλαγές χωρίς να είναι απαραίτητη η μεταφορά μεγάλων ποσών χρημάτων σε μετρητά. - Δυνατότητα πίστωσης (μεταχρονολογημένη επιταγή). - Μπορεί να ακυρωθεί σε περίπτωση προβλήματος. 	<ul style="list-style-type: none"> - Απαιτείται σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι να πραγματοποιηθεί η πληρωμή. - Μπορεί να εκδοθεί επιταγή για ποσά που υπερβαίνουν τα χρήματα ενός τρεχούμενου λογαριασμού. Η επιταγή αυτή ονομάζεται ακάλυπτη. Η έκδοση ακάλυπτης επιταγής είναι ποινικό αδίκημα και ο εκδότης της διώκεται.
2^{ος} τρόπος πληρωμής: Μετρητά	<ul style="list-style-type: none"> - Έχουν ευρεία αποδοχή. - Δεν παρασύρουν σε κατανάλωση πέρα από τις δυνατότητές του καταναλωτή. - Είναι σχετικά ασφαλής συναλλαγή. - Δεν υπάρχει κόστος για τη συναλλαγή. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κίνδυνος απώλειας ή κλοπής. - Ορισμένες φορές είναι δύσκολη η μεταφορά τους, εξαιτίας του όγκου τους. - Κίνδυνος πλαστού χρήματος.

3. Ειδήσεις σαν και αυτή κάνουν συχνά τον γύρο του διαδικτύου:

Απάτη μέσω διαδικτύου με δήθεν πώληση κινητών σε χαμηλές τιμές!

Από την Υποδιεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος Βορείου Ελλάδος εξιχνιάστηκε υπόθεση απάτης κατ' εξακολούθηση, μέσω διαδικτύου. Πωλούσαν δήθεν κινητά μέσω διαδικτύου. Κατέβαλαν τα χρήματα και δεν τα παραλάμβαναν ποτέ!

Πηγή: <https://www.safer-internet.gr/>

Τι θα συμβουλευάτε κάποιον που επιθυμεί να κάνει αγορές προϊόντων μέσω του διαδικτύου;

Κάποιον που επιθυμεί να κάνει αγορές προϊόντων μέσω του διαδικτύου θα τον συμβούλευα να:

- Σιγουρευτεί ότι οι πληροφορίες της κάρτας του που θα δώσει μέσω της ιστοσελίδας του εμπόρου να είναι κωδικοποιημένες. Να κοιτάξει για το κλειδί ασφαλείας ή την κλειδαριά στο κάτω αριστερό σημείο της οθόνης ή να ελέγξει ότι η διεύθυνση από την οποία θα ψωνίσει ξεκινά με <https://> και όχι με <http://>.
- Να ψωνίζει από εμπόρους που γνωρίζει ή να κάνει έρευνα για τους εμπόρους που έχει διαλέξει, προτού αγοράσει από αυτούς.
- Να είναι προσεκτικός όταν δίνει προσωπικές του πληροφορίες στο διαδίκτυο. Ο έμπορος θα ζητήσει στοιχεία που βρίσκονται στο πλαστικό της κάρτας του, όπως τον αριθμό της κάρτας του, την ημερομηνία λήξης και τον τριψήφιο αριθμό ασφαλείας.
- Να κρατήσει σημειώσεις για τις πράξεις που θα κάνει, την ηλεκτρονική διεύθυνση, καθώς και το τηλέφωνο του εμπόρου ώστε να μπορεί να αποταθεί σε αυτόν για οτιδήποτε χρειαστεί. Πολλά ηλεκτρονικά καταστήματα αποστέλλουν e-mail στους αγοραστές με τις λεπτομέρειες της αγοράς. Καλό είναι τα αποθηκεύει.
- Πριν αγοράσει, να διαβάσει τις λεπτομέρειες όσον αφορά παράδοση και επιστροφή προϊόντος, οι οποίες πρέπει να αναγράφονται στη σελίδα του εμπόρου. Μπορούν να επιστραφούν προϊόντα που δε τον ικανοποιούν. Αν το προϊόν παρουσιάζει πρόβλημα ή είναι ελαττωματικό, μπορεί να επιστραφεί και να πάρει πιστωτική σημείωση ή πίστωση.
- Η σελίδα του εμπόρου θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες όσον αφορά τρόπους παράδοσης, κόστος, αποδεκτό συνάλλαγμα και πιθανούς φόρους.
- Να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στα μικρά γράμματα. Μπορεί να περιέχουν σημαντικές πληροφορίες.

Φύλλο εργασίας 3: Οικονομική συμπεριφορά νοικοκυριού

1. Σε κάθε σύγχρονη κοινωνία λειτουργούν τρεις οικονομικές μονάδες: το **νοικοκυριό**, οι **επιχειρήσεις** και το **κράτος**. Η κάθε μία από αυτές ακολουθεί μία συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα που αποβλέπει κάθε φορά στην ικανοποίηση των στόχων και των σκοπών της.

α) Να περιγράψετε την οικονομική συμπεριφορά του νοικοκυριού.

*Το νοικοκυριό είναι η οικονομική μονάδα που συνδυάζει την **κατανάλωση με την παραγωγή των αγαθών**.*

Όσον αφορά τον καταναλωτικό ρόλο του νοικοκυριού, το νοικοκυριό αξιοποιώντας τα εισοδήματά του, στοχεύει στην καλύτερη δυνατή ικανοποίηση των αναγκών των μελών του με την κατανάλωση συγκεκριμένων αγαθών και υπηρεσιών και σε συγκεκριμένες ποσότητες.

Όσον αφορά τον παραγωγικό ρόλο του νοικοκυριού σε κάθε χρονική περίοδο (το νοικοκυριό εισπράττει διάφορα εισοδήματα, που προέρχονται από την εργασία των μελών του ή από ακίνητη περιουσία. Οι εισοδηματικοί πόροι ενός νοικοκυριού, μπορεί να συμπληρώνονται και από άλλες πηγές πέρα από τον μισθό και τα ενοίκια, όπως είναι οι τόκοι των καταθέσεων, τα κέρδη από τις επιχειρήσεις και τα εισοδήματα από επιχορηγήσεις.

*Ο παραγωγικός χαρακτήρας της οικογένειας περιλαμβάνει και την παραγωγή αγαθών μέσα στο νοικοκυριό από τα μέλη της. Τα αγαθά αυτά μπορεί είτε να χρησιμοποιηθούν από τα μέλη της οικογένειας, είτε να διατεθούν προς πώληση π.χ. πώληση γεωργικών προϊόντων δικής τους παραγωγής. Πέραν από τα πιο πάνω, το κάθε μέλος της οικογένειας έχει κάποια ενασχόληση μέσα στο σύγχρονο νοικοκυριό, η οποία ονομάζεται **οικιακή παραγωγή**.*

β) Μπορείτε να επεκτείνετε τις γνώσεις σας, ερευνώντας και καταγράφοντας την οικονομική δραστηριότητα των άλλων δυο οικονομικών μονάδων, που εμπλέκονται στην οικονομική δραστηριότητα μιας οικονομίας.

Οι επιχειρήσεις

Τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που καταναλώνονται από τους ανθρώπους παράγονται στις επιχειρήσεις. Η επιχείρηση είναι μια οικονομική μονάδα που παράγει προϊόντα ή υπηρεσίες, συνδυάζει και αξιοποιεί τους συντελεστές παραγωγής. Η επιχείρηση μπορεί να είναι πολύ μικρή (π.χ. ένα περίπτερο, μια ταβέρνα κ.λπ.) ή πολύ μεγάλη, όπως είναι μια αυτοκινητοβιομηχανία ή μια πολυεθνική επιχείρηση. Επίσης, μια επιχείρηση μπορεί να είναι ιδιωτική ή δημόσια ή μικτή. Στις ιδιωτικές επιχειρήσεις ιδιοκτήτες είναι οι ιδιώτες, στις δημόσιες ιδιοκτήτης είναι το κράτος, ενώ στις μικτές επιχειρήσεις υπάρχει κοινή ιδιοκτησία από το κράτος ή την τοπική αυτοδιοίκηση και από ιδιώτες.

Ανάλογα με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παράγουν οι επιχειρήσεις χωρίζονται σε :

- Πρωτογενείς, δηλαδή παραγωγή αγροτικών προϊόντων, ορυχεία, αλιεία κ.λπ.
- Δευτερογενείς, δηλαδή βιομηχανίες και βιοτεχνίες.

- Τριτογενείς, δηλαδή επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών (π.χ. μεταφορές, τουρισμός κ.λπ.).

Οι επιχειρήσεις δαπανούν χρήματα για να εξασφαλίσουν τους παραγωγικούς συντελεστές (εργασία, έδαφος), καθώς επίσης και τις πρώτες ύλες, προκειμένου να παράγουν προϊόντα. Στη συνέχεια πουλάνε τα προϊόντα τους στο καταναλωτικό κοινό. Εάν η τιμή πώλησης των προϊόντων είναι υψηλότερη απ αυτή του κόστους παραγωγής τότε η επιχείρηση δεν καλύπτει απλά τα έξοδα της, αλλά εξασφαλίζει και κέρδος. Όσο πιο μεγάλη είναι αυτή η διαφορά τόσο μεγαλύτερο είναι το κέρδος της επιχείρησης

Το κράτος

Το κράτος παίζει σπουδαίο ρόλο στην οργάνωση της καθημερινής μας ζωής. Παρεμβαίνει με διάφορους τρόπους για να εξασφαλίσει στους πολίτες ορισμένες υπηρεσίες (π.χ. υγεία, εκπαίδευση, άμυνα κ.λπ.). Για κάθε νέο έτος (οικονομικό) το κράτος φτιάχνει το οικονομικό του πρόγραμμα, γνωστό ως κρατικός προϋπολογισμός. Ο κρατικός προϋπολογισμός χωρίζεται σε δύο μέρη: τα έσοδα και τις δαπάνες. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται κυρίως από τους φόρους. Οι κρατικές δαπάνες περιλαμβάνουν τις δαπάνες για την εκπαίδευση (π.χ. κατασκευή και λειτουργία σχολείων), δαπάνες για την υγεία (π.χ. κατασκευή και λειτουργία νοσοκομείων), δημιουργία δημόσιων πάρκων κ.λπ. Επειδή οι κρατικές δαπάνες έχουν ως στόχο τη βελτίωση του επιπέδου ζωής των πολιτών, αλλά και την παραγωγικότητα (δηλαδή τη βελτίωση οργανωτικής δομής ενός φορέα) των επιχειρήσεων, το κράτος καθιερώνει κανόνες συμπεριφοράς (θεσμικό πλαίσιο), έχει κοινωνική ευθύνη και κοινωνικούς σκοπούς. Ένα παράδειγμα κοινωνικής πολιτικής είναι ότι το κράτος, προκειμένου να μειώσει την κοινωνική ανισότητα μεταξύ των πλούσιων και φτωχών, παρέχει διάφορα επιδόματα στους οικονομικά ασθενέστερους. Επομένως, το κράτος παίρνει μια σειρά από μέτρα με τα οποία προσπαθεί να επηρεάσει την ανάπτυξη αλλά και την απόδοση μιας οικονομίας.

2. Η Μαρία είναι 27 ετών και είναι μητέρα ενός βρέφους. Από τότε που γέννησε δεν εργάζεται και ασχολείται **αποκλειστικά** με την οικιακή παραγωγή.

- I. Για ποιους από τους πιο κάτω λόγους πιστεύετε ότι επέλεξε να το κάνει;
- II. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας και να εξηγήσετε τι εννοούμε με τον όρο οικιακή παραγωγή.
- III. Μπορείτε να σκεφτείτε και άλλους πιθανούς λόγους που ένα άτομο ασχολείται με την οικιακή παραγωγή;

- I. Και οι τρεις λόγοι που αναφέρονται στο σχεδιάγραμμα μπορεί να οδήγησαν την Μαρία στην απόφασή της να ασχοληθεί με την οικιακή παραγωγή.
- II. **Οικιακή Παραγωγή** είναι η είναι η παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών που γίνεται από τα μέλη μιας οικογένειας, όπως η φροντίδα και η συντήρηση του σπιτιού, η παρασκευή φαγητού κ.λπ. Στις περιπτώσεις που οι υπηρεσίες αυτές δε γίνονται από τα μέλη της οικογένειας, θα πρέπει να αγοραστούν.
- III. Άλλοι πιθανοί λόγοι που ένα άτομο ασχολείται με την οικιακή παραγωγή
 - Εξοικονόμηση χρημάτων
 - Έλεγχος του αποτελέσματος

3. α) Να εντοπίσετε και να γράψετε τις καταναλωτικές ανάγκες των πιο κάτω οικογενειών:

I. Νεαρό ζευγάρι με βρέφος.	<i>Ανάγκες για παιδικές τροφές, παιχνίδια και στα ρούχα. Υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για νέα προϊόντα που προτείνονται στις διαφημίσεις και αφορούν το μικρό παιδί.</i>
II. Ζευγάρι που σκοπεύει να παντρευτεί σε τρεις μήνες.	<i>Παρουσιάζουν ψηλό αγοραστικό ρυθμό. Προετοιμάζονται για να κάνουν παιδιά. Αγοράζουν αγαθά μεγάλης χρηστικής διάρκειας όπως έπιπλα, οικιακές συσκευές, αυτοκίνητο, ξοδεύουν για ταξίδια και για διακοπές.</i>
III. Πενταμελής οικογένεια από περιοχή που έχει πληγεί το σπίτι τους από σφοδρή καταιγίδα.	<i>Θα αναγκαστούν να ξοδέψουν χρήματα για να γίνουν επιδιορθώσεις στο σπίτι που προκλήθηκαν εξαιτίας της καταιγίδας. Ίσως χρειάζονται φαγητό, ρούχα, ή κάποια αντικείμενα που έχουν καταστραφεί λόγω της καταιγίδας.</i>
IV. Οικογένεια με δυο παιδιά φοιτητές που σπουδάζουν στο εξωτερικό.	<i>Ξοδεύουν χρήματα για την ενοικίαση χώρου διαμονής των παιδιών, για εισιτήρια, διατροφή και χαρτζιλίκι των παιδιών.</i>
V. Ηλικιωμένο ζευγάρι που αφυπηρέτησαν και οι δύο από θέσεις με υψηλά εισοδήματα.	<i>Το εισόδημα τους συνήθως μειώνεται. Μένουν περισσότερες ώρες στο σπίτι. Περιορίζουν τις καταναλωτικές τους ανάγκες. Προσέχουν την υγεία τους. Αγοράζουν τρόφιμα και ιατροφαρμακευτικά προϊόντα. Πολλοί πάνε συχνά διακοπές. Προτιμούν κυρίως τα οργανωμένα ταξίδια</i>

<p>VI. Τετραμελής οικογένεια με παιδιά ηλικίας έντεκα και δεκαπέντε ετών.</p>	<p><i>Το εισόδημα της οικογένειάς παρουσιάζει αύξηση. Τα μέλη δεν επηρεάζονται πολύ από τη διαφήμιση. Αγοράζουν είδη ενδύσεως σε μεγαλύτερα μεγέθη και σε μεγαλύτερες ποσότητες. Ξοδεύουν πολλά χρήμα για τρόφιμα, ρούχα, βιβλία και φροντιστήρια. Αλλάζουν τα έπιπλα, τις οικιακές συσκευές και κάνουν μετατροπές και βελτιώσεις στο σπίτι τους.</i></p>
---	---

β) Για ποιον λόγο οι πιο πάνω οικογένειες παρουσιάζουν διαφορετικές καταναλωτικές ανάγκες;

Γιατί βρίσκονται σε διαφορετικό στάδιο του κύκλου ζωής της οικογένειας και επομένως έχουν διαφορετικές καταναλωτικές ανάγκες οι οποίες εξελίσσονται και πολλαπλασιάζονται.

4. α) Να ονομάσετε και να εξηγήσετε τις δύο (2) κατηγορίες στις οποίες διακρίνονται οι καταναλωτικές αποφάσεις των μελών μιας οικογένειας και να δώσετε δύο (2) παραδείγματα για την κάθε περίπτωση.

Ατομικές	Συλλογικές
<p><i>Εκείνες που αφορούν ένα μέλος της οικογένειας π.χ. αγορά σάντουιτς, αγορά κινητού τηλεφώνου.</i></p>	<p><i>Εκείνες που αφορούν όλη την οικογένεια π.χ. αγορά αυτοκινήτου, αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή</i></p>

β) Πρόσφατα χάλασε ο φορητός σας υπολογιστής και χρειάζεται να αγοράσετε καινούριο.

i. Σε ποια κατηγορία καταναλωτικής απόφασης εμπίπτει η συγκεκριμένη αγορά; Δικαιολογήστε.

Εμπίπτει στην συλλογική απόφαση γιατί η αγορά θα γίνει από τους γονείς από την στιγμή που δεν έχω χρήματα να διαθέσω για την αγορά του. Επίσης ο συγκεκριμένος υπολογιστής μπορεί να χρησιμοποιείται και από άλλα μέλη της οικογένειας αν παραστεί ανάγκη. Τέλος το ποσό για την αγορά του δεν είναι μικρό και άρα χρειάζεται οικονομικός προγραμματισμός.

ii. Να γράψετε τα **πέντε (5)** στάδια που πρέπει να ακολουθήσετε για την αγορά ενός νέου φορητού υπολογιστή αφού ο προηγούμενος παρουσιάζει πολλά προβλήματα. Να επεξηγήσετε το κάθε στάδιο ξεχωριστά με βάση τη διαδικασία λήψης καταναλωτικής απόφασης.

1. **Διαπίστωση της ανάγκης** η οποία πρέπει να ικανοποιηθεί. *Ανάγκη για φορητό ηλεκτρονικό υπολογιστή, αφού ο προηγούμενος παρουσιάζει πολλά προβλήματα.*

2. **Αναζήτηση διαφόρων αγαθών** που μπορούν να ικανοποιήσουν την ανάγκη αυτή, π.χ. φορητός ηλεκτρονικός υπολογιστής, ηλεκτρονικός υπολογιστής (PC).
3. **Συλλογή πληροφοριών** για τους διάφορους τύπους ηλεκτρονικών υπολογιστών, τις μάρκες και τις επιχειρήσεις που τους προσφέρουν. Οι πληροφορίες μπορεί να προέρχονται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τα διαφημιστικά έντυπα, το διαδίκτυο, καθώς και το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον.
4. **Έρευνα αγοράς** με σκοπό τη συλλογή προσφορών και τη σύγκριση τιμών σχετικά με το προϊόν που θα αγοραστεί, π.χ. σύγκριση προσφορών και τιμών από διάφορες εταιρείες πώλησης φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών
5. **Αξιολόγηση όλων των προτάσεων** και επιλογή της καλύτερης από αυτές π.χ. αγορά του καταλληλότερου ηλεκτρονικού υπολογιστή για ικανοποίηση των προσωπικών αναγκών.

Φύλλο εργασίας 4: Οικογενειακός προϋπολογισμός

1. α) Να ονομάσετε τα τρία (3) σημαντικά στοιχεία τα οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει ένας οικογενειακός προϋπολογισμός:

- *Έσοδα*
- *Έξοδα*
- *Αποταμίευση*

β) Η κατάρτιση του οικογενειακού προϋπολογισμού επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, όπως:

- *το ύψος του εισοδήματος*
- *ο αριθμός των μελών της οικογένειας*
- *η ηλικία των μελών της οικογένειας*
- *το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν τα μέλη της οικογένειας.*

2. Σύνταξη οικογενειακού προϋπολογισμού

Ο κος Χατζηπέτρου εργάζεται ως προγραμματιστής στη διαφημιστική εταιρεία Diamond. Η γυναίκα του είναι χημικός και δουλεύει στο Γενικό Χημείο του κράτους. Από τον γάμο τους έχουν αποκτήσει δύο παιδιά. Τη Ζωή και τον Βασίλη. Η Ζωή είναι μαθήτρια της Β' Γυμνασίου και ο Βασίλης της Στ' Δημοτικού. Ο κος και η κα Χατζηπέτρου είναι αρκετά συνειδητοποιημένοι και τους αρέσει να είναι πάντα οργανωμένοι όσον αφορά τη διαχείριση των χρημάτων τους.

Ο κος Χατζηπέτρου έχει μηνιαίο εισόδημα 2000€ και η γυναίκα του 1600€. Η οικογένεια Χατζηπέτρου δεν έχει αποκτήσει ακόμη το δικό της σπίτι γι' αυτό αναγκάζεται να νοικιάζει διαμέρισμα. Το ενοίκιο ανέρχεται στα 750€ το μήνα και τα κοινόχρηστα γύρω στα 30 €. Λόγω έλλειψης χρόνου το ζευγάρι δεν μπορεί να φροντίζει το σπίτι και για το λόγο αυτό αναγκάστηκε να προσλάβει οικιακή βοηθό, της οποίας ο μισθός είναι 50€ την εβδομάδα.

Η διατροφή των μελών της οικογένειας Χατζηπέτρου κυμαίνεται γύρω στα 600€ τον μήνα ενώ οι υπόλοιποι λογαριασμοί (ηλεκτρικό ρεύμα, τηλέφωνο, διαδίκτυο, υδατοπρομήθεια) κυμαίνονται γύρω στα 250€.

Τον προηγούμενο μήνα η κα Χατζηπέτρου αγόρασε ένα αυτοκίνητο αξίας 17000€. Η μηνιαία δόση του αυτοκινήτου στην τράπεζα είναι 300€ ενώ η οικογένεια ξοδεύει γύρω στα 160 € το μήνα για βενζίνη.

Τα παιδιά της οικογένειας έχουν τις δικές τους απογευματινές δραστηριότητες. Η Ζωή παρακολουθεί δυο φορές τη βδομάδα μαθήματα αγγλικών που στοιχίζουν 80€ τον μήνα και μια φορά τη βδομάδα παρακολουθεί μαθήματα πιάνου που στοιχίζουν 60€ το μήνα. Σε λίγες μέρες η Ζωή κλείνει τα 14 της χρόνια. Ο πατέρας της αποφάσισε να της κάνει δώρο ένα ηλεκτρικό πιάνο αξίας 900€ το οποίο θα ξεχρεώσει σε 12 άτοκες δόσεις. Ο Βασίλης παρακολουθεί μαθήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών τα οποία στοιχίζουν στην οικογένεια 40€ το μήνα.

Στα μέσα του μήνα όλη οικογένεια προτίθεται να μεταβεί στο εξωτερικό για να παρευρεθεί στο γάμο του αδερφού του κου Χατζηπέτρου. Το ταξίδι αναμένεται να στοιχίσει γύρω στα 1500€.

Ερωτήματα:

α) Ο κος Χατζηπέτρος είναι πολύ απασχολημένος αυτόν τον μήνα με ένα καινούριο πρόγραμμα που ετοιμάζει για τη διαφημιστική εταιρεία στην οποία δουλεύει. Θα ήθελε, λοιπόν, με βάση τα παραπάνω στοιχεία, να τον βοηθήσετε να συντάξει τον οικογενειακό του προϋπολογισμό, συμπληρώνοντας τον πιο κάτω πίνακα.

Σχέδιο σύνταξης οικογενειακού προϋπολογισμού

ΕΞΟΔΑ		ΕΣΟΔΑ	
ΣΤΑΘΕΡΑ	€	ΤΑΚΤΙΚΑ	€
<i>Δόση δανείου αυτοκινήτου</i>	300	<i>Μισθοί</i>	3600
<i>Καθαριότητα σπιτιού</i>	200		
<i>Φροντιστήρια</i>	180	ΕΚΤΑΚΤΑ	
<i>Ενοίκιο</i>	750		
<i>Κοινόχρηστα</i>	30		
<i>Άτοκη δόση πιάνου</i>	75		
ΜΕΤΑΒΛΗΤΑ			
<i>Έξοδα διατροφής</i>	600		
<i>Λογαριασμοί (ηλεκτρ. ρεύμα, τηλέφωνο, διαδίκτυο, υδατοπρομήθεια)</i>	250		
<i>Καύσιμα αυτοκινήτου</i>	160		
ΕΚΤΑΚΤΑ			
<i>Ταξίδι</i>	1500		
Συνολικά έξοδα	4045	Συνολικά έσοδα	3600
Σύγκριση εξόδων – εσόδων: Έλλειμμα 445 € (4045-3600)			

β) Τι παρατηρείτε όσον αφορά το αποτέλεσμα καθώς και την γενικότερη εικόνα του προϋπολογισμού της οικογένειας Χατζηπέτρος;

Παρατηρώ ότι υπάρχει έλλειμμα 445 € στον προϋπολογισμό της οικογένειας Χατζηπέτρος.

- Περίπτωση 1^η: η οικογένεια θα πρέπει είτε να δανειστεί από τρίτους, π.χ. τράπεζα, άτομα του συγγενικού ή φιλικού περιβάλλοντος είτε να χρεώσει τις/την πιστωτικές/ή του κάρτες/α για να μπορέσει να καλύψει τα έξοδά της.
- Περίπτωση 2^η: η οικογένεια μπορεί να καλύψει το έλλειμμα από πιθανές αποταμιεύσεις που έκανε στο παρελθόν.

γ) Να αναφέρετε τρία (3) έξοδα και τρία (3) έσοδα που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό μίας οποιασδήποτε οικογένειας και τα οποία δεν αναφέρθηκαν στο κείμενο. Να τα ταξινομήσετε στην κατάλληλη κατηγορία.

Έξοδα

- Έξοδα ένδυσης - Έκτακτα
- Ασφάλειες- Σταθερά
- Επισκευές σπιτιού- Έκτακτα

Έσοδα

- Εισόδημα από ενοίκια - Τακτικά
- Τόκοι - Έκτακτα
- Κέρδη από λαχείο – Έκτακτα
- Χρηματικά δώρα από συγγενείς

δ) Σημειώστε δύο (2) συμβουλές που θα δίνετε στην οικογένεια Χατζηπέτρου, για να περιορίσουν τα έξοδά τους.

1. Να αυξήσουν την οικιακή παραγωγή, π.χ. να αναλάβουν τα μέλη της οικογένειας την καθαριότητα του σπιτιού
2. Να περιορίσουν τα μεταβλητά έξοδα, π.χ. οικονομία στο ηλεκτρικό ρεύμα, στις άσκοπες μετακινήσεις, κ.ά.

3. α) Φαντάσου ότι είσαι φοιτητής/τρια σε μία μεγάλη πόλη της Ελλάδας. Οι γονείς σου, σε βοηθούν οικονομικά αποστέλλοντας σου 700 € τον μήνα. Προσπάθησε να σκεφτείς ποια έξοδα θα χρειαστεί να αντιμετωπίσεις για έναν μήνα και προγραμματίσει τον μηνιαίο προϋπολογισμό σου.

ΕΞΟΔΑ		ΕΣΟΔΑ	
ΣΤΑΘΕΡΑ		ΤΑΚΤΙΚΑ	
€		€	
Ενοίκιο	230		700
Κοινόχρηστα	20		
Συμπληρώνετε ανάλογα		ΕΚΤΑΚΤΑ Συμπληρώνετε ανάλογα	
ΜΕΤΑΒΛΗΤΑ			
Έξοδα διατροφής	200		
Λογαριασμοί (ηλεκτρ. ρεύμα, τηλέφωνο, διαδίκτυο, υδατοπρομήθεια)	100		
Συμπληρώνετε ανάλογα			
ΕΚΤΑΚΤΑ Συμπληρώνετε ανάλογα			
Συνολικά έξοδα		Συνολικά έσοδα	
Συμπληρώνετε ανάλογα		Συμπληρώνετε ανάλογα	
Σύγκριση εξόδων – εσόδων:			

- β) Σε ποιες άλλες περιπτώσεις, εκτός της προκειμένης, θεωρείται αναγκαίος ο προϋπολογισμός;

Ο καταρτισμός προϋπολογισμού πέραν από την περίπτωση ατόμων που για πρώτη φορά ζουν μόνοι και μακριά από την πατρική τους στέγη (π.χ. φοιτητές) είναι επίσης απαραίτητος, όταν υπάρχει ανάγκη εξοικονόμησης χρημάτων για κάτι σημαντικό, όπως προκαταβολή για αγορά σπιτιού, αγορά ακινήτου κ.ά., όταν τα εισοδήματα είναι χαμηλά, όταν γίνονται πληρωμές με επιταγές και πιστωτικές κάρτες, αν δεν καταγράφονται τα έξοδα, μπορεί εύκολα να γίνει υπέρβαση του ορίου κ.λπ.

4. Η Μαργαρίτα 29 και ο Αντρέας 30 χρονών μόλις έχουν παντρευτεί. Ενοικίασαν ένα μικρό διαμέρισμα και αγόρασαν αυτοκίνητο, το οποίο πληρώνουν με δόσεις. Τα οικονομικά τους δεν είναι σε πολύ καλή κατάσταση. Ο Αντρέας θεωρεί απαραίτητο να καταρτίσουν κάθε μήνα προϋπολογισμό.

Η Μαργαρίτα όμως ισχυρίζεται ότι δε θα αντιμετωπίσουν περαιτέρω οικονομικό πρόβλημα, γιατί η τράπεζα τους παραχώρησε πιστωτική κάρτα, την οποία θα χρησιμοποιούν σε περίπτωση που τα χρήματά τους θα εξαντλούνται πριν το τέλος του μήνα.

α) Συμφωνείτε με την άποψη του Αντρέα; Να δικαιολογήσετε την άποψή, σας δίνοντας τρεις λόγους.

Συμφωνώ με την άποψη του Αντρέα αφού η κατάρτιση μηνιαίου προϋπολογισμού έχει τα εξής πλεονεκτήματα:

- *Κρατά ένα ισοζύγιο στα έσοδα και έξοδα του νοικοκυριού με στόχο την αποφυγή άσκοπων δαπανών.*
- *Βοηθά στην οργάνωση των αγοραστικών αναγκών του νοικοκυριού σε εβδομαδιαία, μηνιαία ή ετήσια βάση.*
- *Θέτει και πραγματοποιεί βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους, π.χ. διακοπές.*
- *Εξοικονομεί χρήματα για μελλοντικές δαπάνες, π.χ. αγορά/κτίσιμο σπιτιού, αγορά αυτοκινήτου, σπουδές παιδιών.*
- *Εξοικονομεί χρήματα για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών, π.χ. προβλήματα υγείας, έκτακτες αγορές, αγορά δώρων.*

β) Ο Αντρέας απορρίπτει τους ισχυρισμούς της Μαργαρίτας, επισημαίνοντας ότι η πιστωτική κάρτα θα τους παρασύρει σε υπερκατανάλωση. Από ποιους, παράγοντες ενδεχομένως να επηρεαστεί το ζευγάρι και να οδηγηθεί σε κατανάλωση πέραν των δυνατοτήτων του;

Υπάρχει πιθανότητα να επηρεαστεί από παράγοντες όπως η τάση μίμησης, η αλλαγή της μόδας, η αλλαγή των συνηθειών, η διαφήμιση, η τεχνολογική πρόοδος και οι πολιτιστικές μεταβολές.